

Aan de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
De heer Maxime Verhagen
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Amsterdam, 15 maart 2011

Geachte heer,

Met een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur richt ik mij tot u met een verzoek om informatie. Het betreft informatie over de contacten van ambtenaren van het Ministerie van Economische Zaken met de Engelse autoriteiten en het oliebedrijf Shell wat betreft de situatie in Nigeria, meer specifiek de spanningen in de Niger-delta en de problemen met het militair regime. Het gaat om de periode 1994 – 2010.

Ik zou graag alle documenten van u ontvangen. U kunt hierbij denken aan de contacten van uw Ministerie met de volgende partijen:

- het Ministeries van Buitenlandse en Economische Zaken in Groot Brittannië,
- de Britse ambassadeur/High Commissioner in Nigeria;
- de Nederlandse ambassadeur in Nigeria;
- met Shell Nederland, Shell UK, Shell International en Shell Nigeria (of andere Shell subsidiaries die hierin een rol speelden en spelen)

Het gaat mij bijvoorbeeld om beleidsstukken, de gegevens over vergaderingen, afspraken, de agenda's ervan en de verslagen. Ook correspondentie zoals telex, fax, brieven en emails, verslagen van telefonische contacten zijn van belang om in te zien.

Gezien de reikwijdte en de complexiteit van mijn vraag kan dit verzoek een enorme hoeveelheid documenten opleveren. Om een indruk te krijgen van de omvang, vraag ik in eerste instantie om de stukken uit de jaren 1994 en 1995. Ik ben via onderstaande gegevens bereikbaar voor verder overleg.

Binnen het kader van de Wob (art. 10 lid 2 sub e) kunt u deze stukken gemotiveerd anonimiseren. Conform de Wet Openbaarheid Bestuur verwacht ik binnen de wettelijke termijn antwoord op mijn verzoek.

Met vriendelijke groet

6-6-2011
20-6-2011

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

Directoraat-generaal voor
Buitenlandse Economische
Betrekkingen
Directie Internationaal
Ondernemen

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 20
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Behandeld door

Datum - 06 JUN 2011 -

Betreft WOB beschikking verzoek betreffende de contacten van ambtenaren van het Ministerie van Economische Zaken met de Engelse autoriteiten en het oliebedrijf Shell wat betreft de situatie in Nigeria

Geachte

Uw Wob-verzoek

Op 17 maart 2011 heeft u mij op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om informatie betreffende onder andere de contacten van ambtenaren van het Ministerie van Economische Zaken met de Engelse autoriteiten en het oliebedrijf Shell met betrekking tot de situatie in Nigeria. U zou graag de documenten ontvangen die betrekking hebben op de contacten met:

- het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Economische Zaken in Groot-Brittannië;
- de Britse ambassadeur/High Commissioner in Nigeria;
- de Nederlandse ambassadeur in Nigeria;
- Shell Nederland, Shell UK, Shell International en Shell Nigeria (of andere Shell subsidiaries die hierin een rol speelden en spelen).

Ons kenmerk
BEB/IO / 11072773

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Het gaat u bij dit verzoek in eerste instantie om de documenten die betrekking hebben op de jaren 1994 en 1995. In een telefonisch onderhoud van woensdag 6 april 2011 heeft u verzocht om daar ook het jaar 1996 aan tot te voegen. Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft van u een gelijksoortig Wob-verzoek ontvangen. Derhalve is afgesproken dat het berichtenverkeer tussen de Nederlandse ambassade te Lagos en Den Haag primair de verantwoordelijkheid is van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Die berichten vallen dus buiten uw Wob-verzoek. Deze afspraken zijn op donderdag 7 april 2011 per e-mail bevestigd.

Procedure

Aangezien vóór uw verzoek een groot aantal documenten doorgenomen diende te worden heeft het meer tijd gekost om de door u gevraagde documenten te verzamelen en te beoordelen. Op grond van artikel 6, tweede lid, van de Wob is daarom de oorspronkelijke beslistermijn, die verliep op 14 april 2011, met vier weken verdaagd naar 12 mei 2011. Hiervan bent u op 14 april 2011 schriftelijk op de hoogte gesteld. Daarnaast is een aantal stukken van de hand van het ministerie van Financiën of het ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze dienden

te worden afgestemd. Om die reden is u gevraagd in te stemmen met verdaging van de beslissingstermijn. Op 12 mei 2011 heeft u per e-mail ingestemd met verdaging van de beslissingstermijn tot 1 juni 2011.

Op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wob kan een ieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan. Artikel 3, vijfde lid, van de Wob bepaalt dat een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11 van de Wob. Een bestuursorgaan zal het verstrekken van de gevraagde informatie achterwege kunnen laten wanneer zich één of meer van de in de artikelen 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden en beperkingen voordoen.

Wettelijk kader en beoordeling

Met inachtneming van de Wob overweeg ik het volgende:

Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob

Op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob blijft de verstrekking van informatie achterwege voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Onder bedrijfsgegevens in deze zin moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt. Er is sprake van een absolute weigeringsgrond. Bedragen met betrekking tot financiering en investeringen, vallen onder dit begrip en worden om deze reden niet openbaar gemaakt.

Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wob

Het verstrekken van een gedeelte van de informatie, vervat in documenten, blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties als bedoeld in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wob. Bij de afwegingen omtrent uitbreiding van de EU-sancties wordt naar de positie van de VS en andere EU-lidstaten gekeken. Deze posities zijn onderdeel van het proces om tot besluitvorming te komen. Het openbaar maken van deze informatie zou de betrekkingen met de VS, collega-lidstaten in de EU en Nigeria kunnen schaden. Om die reden weegt het belang van openbaarmaking van die informatie niet op tegen het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.

Artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob

In een groot deel van de documenten komen namen voor van natuurlijke personen en andere gegevens die herleidbaar zijn tot natuurlijke personen. Over

gegevens van persoonlijke aard van ambtenaren of door burgers aan de overheid verstrekt, in het vertrouwen dat deze alleen door de overheid worden gebruikt voor het doel dat bij het verschaffen daarvan wordt beoogd, worden op grond van artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob geen externe mededelingen gedaan indien het publieke belang van openbaarheid niet opweegt tegen het belang van de vertrouwelijkheid van de informatie (zie MvT, p. 35).

Namen, telefoonnummers en e-mailadressen van medewerkers van het ministerie, van andere organisaties en instellingen zijn gegevens die zodanig persoonlijk van aard zijn dat openbaarmaking hiervan een inbreuk vormt op de eenieder toekomende eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Naar mijn oordeel weegt ten aanzien van deze informatie de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen zwaarder dan het algemene, publieke belang van openbaarheid van die informatie. Derhalve zijn op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, in alle documenten, indien aanwezig, de e-mail adressen, namen en (mobiele) telefoonnummers weggelakt.

Artikel 10, tweede lid, aanhef onder g, van de Wob

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef onder g, van de Wob, blijft vervolgens het verstrekken van informatie ingevolge de Wob achterwege voor zover het belang ervan niet opweegt tegen het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. Het gaat om beoordelingen, opinies of observaties van personen die kunnen leiden tot reputatieschade en/of schending van vertrouwen (betrouwbaarheid). Ik ben dan ook van oordeel dat het belang van openbaarmaking van deze informatie niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. De betreffende passages zijn weggelakt.

Artikel 11, eerste lid, van de Wob

Ten slotte, op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob, wordt in geval van informatie uit documenten voor intern beraad, geen informatie verstrekt over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Artikel 11 beoogt een interne gedachtewisseling vrij van inmenging te laten (zie ook: ABRvS 8 oktober 2003, Gst 2004, 22). Persoonlijke beleidsopvattingen zijn op grond van artikel 1, onder f, van de Wob een opvatting, aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten. Op grond van artikel 1, onder c, van de Wob, wordt onder intern beraad verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Als stukken van intern beraad worden blijkens de toelichting op de Wob en bestendige jurisprudentie o.a. aangemerkt nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggevers, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concepten van stukken. Voorts geldt volgens vaste jurisprudentie dat bij verwevenheid tussen feiten en opvattingen over de feiten geen verplichting tot openbaarmaking geldt (zie ABRvS 5 oktober 1999,

Vermande D-11.1, ABRvS 25 september 1996, nr. R01.91.2898 en Vz ABRvS 13 mei 1985, AB 1986, 497). Er is sprake van een absolute weigeringsgrond. Gelet op het voorafgaande zijn de betreffende passages weggelakt.

Besluit

Gelet op bovenstaande blijft het verstrekken van een deel van de door u gevraagde informatie ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef onder c, artikel 10, tweede lid, aanhef en onder a, e en g, en artikel 11, eerste lid, van de Wob achterwege.

In de bijlage bij dit besluit treft u een overzicht aan van de door u gevraagde documenten. In deze bijlage is van de opgevraagde documenten aangegeven of dit document geheel of gedeeltelijk openbaar wordt gemaakt, onder vermelding van de toepasselijke uitzonderingsgrond(en) van de Wob. Voor een nadere motivering van de uitzonderingsgrond(en) verwijs ik u naar het hiervoor gestelde.

Wijze van openbaarmaking

De gedeeltelijke openbaarmaking van de door u verzochte informatie vindt plaats met dien verstande dat de kopieën van de documenten waar die informatie in is vervat op grond van artikel 6, vijfde lid, van de Wob niet eerder dan twee weken na de dag van verzending van dit besluit zullen worden toegezonden.

Artikel 6, vijfde lid, van de Wob bepaalt dat in gevallen waarin mogelijkwerijs een derde bezwaar tegen openbaarmaking heeft, de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt. Aangezien ik gegevens bekend maak waar Shell mogelijk bezwaar tegen heeft, worden de documenten gedurende tenminste de eerste twee weken nog niet aan u verstrekt.

Wanneer binnen die termijn van twee weken een verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend tot schorsing van het besluit tot openbaarmaking, vindt verstrekking in elk geval niet eerder plaats dan na de rechterlijke uitspraak op genoemd verzoek.

Wanneer binnen de termijn van twee weken geen verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend tot schorsing van het besluit tot openbaarmaking, vindt verstrekking door toezending van kopieën plaats en worden de stukken op internet geplaatst op de website www.rijksoverheid.nl

20-09-2011
16-09-2011

**Directoraat-generaal voor
Buitenlandse Economische
Betrekkingen**
Directie Internationaal
Ondernemen

Hoogachtend,

Ons kenmerk
BEB/IO / 11072773

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
namens deze:

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen 6 weken na de dag van verzending van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, directie Wetgeving en Juridische Zaken, ALP X/050, Postbus 20101, 2500 EC 's Gravenhage.

Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

M E M O R A N D U M

VERTROUWELIJK

FOR	
GEN	
JAN	
BEC	

Cc: EZ

1.

Van: CDP/Lagos

Datum : 29 februari 1996

Aan: DAM/CN

Nummer: Lag 450

Onderwerp: 1. Oliemaatschappijen versus Nigeriaanse regering

3. Heeft Abacha aids?

1. Shell-directeur : vertelde mij, op 28 februari tezamen met alle andere financiële directeuren van de alhier werkzame internationale oliemaatschappijen in Abuja te zijn ontboden door Minister van Financiën, Chief Ani, die zich had doen vergezellen van een reeks hoge Nigeriaanse autoriteiten (staatsbank, accountantsdienst, Min. van Oliezaken etc).

Ani kondigde aan, in den vervolge de kaspositie van de oliemaatschappijen, die in Nigeria in joint-venture verband met NNPC, de staatsoliemaatschappij opereren, in eigen hand te willen nemen. Nigeria was het 'zat' dat de oliemaatschappijen miljarden naar het buitenland overmaakten, en slechts miljoenen in Nigeria zelf achterlieten. , die als woordvoerder van de oliemaatschappijen antwoordde -hij is voorzitter van het comité van financiële directeuren- zette uiteen, dat alle oliemaatschappijen in Nigeria werkzaam zijn onder vigore van twee basisovereenkomsten, het Memorandum Of Understanding (MOU) en het Production-Sharing-Agreement (PSA), beide lijvige boekwerken, die tussen de oliemaatschappijen en de Nigeriaanse regering in detail vastleggen wie wat doet, en wie wat verdient (inclusief het kasbeheer).

De slotbepaling van die beide overeenkomsten was dat zij slechts konden worden gewijzigd met goedvinden van beide partijen, en dan altijd schriftelijk. Hij zette uiteen dat de hele verkoop van eenmaal gewonnen ruwe olie een zaak is, die de Nigeriaanse regering voor 100% in eigen hand heeft, en dat de honorering van de oliemaatschappijen slechts de vergoeding -per barrel- voor de winning van ruwe olie betrof. 70% van de inkomsten werd in het buitenland besteed aan machines, hulpstoffen en onderaannemers, vandaar de afspraak dat het provenue voor 70% in dollars en voor 30% in Nigeriaanse naira's werd uitbetaald.

Hij gebruikte de gelegenheid om Ani erop te wijzen dat Nigeria daarbij intussen een zeer forse achterstand in naira-betalingen over 1994 en 1995, en een eveneens zeer forse achterstand in dollarbetalingen (plusmin 2 maanden) had opgelopen, hetgeen niet acceptabel was.

Ani deed net of hij alles voor het eerst hoorde (hoewel hij 20 jaar extern accountant van één van de oliemaatschappijen (Agip) is geweest), maar tot verrassing van de oliedirecties gaf hij staande de vergadering opdracht de betalingen te regelen 'binnen 7 dagen', zoals hij zei. Hij zweeg verder over zijn plan voor het kasbeheer, waarover hij met veel bombarie was begonnen.

Hoopvol gestemd -maar wetend dat in Nigeria het succes pas is behaald als het geld werkelijk binnen is- vlogen de financiële directeurs weer naar Lagos terug.

2.

[Faint, mostly illegible text, possibly a list or notes.]

3.

Tenslotte vertelde hij nog, in Abuja bij geruchte vernomen te hebben, dat staatshoofd generaal Abacha aan aids lijdt, een geheel nieuw hoofdstuk in de tragedie, die Nigeria heet.

....

Nigeria / Shell
DSE/ALA (2)

Z E N D B R I E F

No. : LAG-MW-205

Onderwerp : Nigeria : Shell Petroluem Development Co. of
Nigeria Ltd
- Press Release No. 002 - SPDC Launches
Major Environmental Survey;
- The Ogoni Issue;
- The Niger Delta Environment.

Bijlagen : Hgg. documenten als genoemd in b.l.a.w. d.d. 16/2
9 februari 1995.

Aangeboden aan: DAM/CN
c.c. :

cc EZ/BEB

- X ter kennisneming.
- met verwijzing naar
- met verzoek om
- ter doorzending aan
- ter aanhouding

De bijlagen worden niet terugverwacht.

Lagos, 10 februari 1995

20-6-2001

Issued by: The Shell Petroleum
Development Company
of Nigeria Limited No.

No. 002

Press Release

Telephone: 2601600 (17 Lines)
2601820 (9 Lines)
Ext: 5219

2. by age

SPDC Launches Major Environmental Survey

A major independent environmental survey of the Niger Delta costing more than US \$ 2 million has been announced by The Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited (SPDC). The survey will catalogue the physical and biological diversity of the 70,000 square kilometre Niger Delta.

The results will be available to the public and will help the federal and state governments and industry to better plan developments and minimise the impact on the environment. The study is expected to take two years to complete, but intermediate results will become available during this period.

Managing Director, Brian Anderson said: "It is important to have a comprehensive and independent survey on Nigeria's delta region. Recent politicised and emotive campaigning has clouded some very important issues concerning the development of this region.

"We believe there are not enough facts available for informed debate and to decide how best to manage the needs for resource development and for sustaining the eco-system of the Niger Delta. We need to know more about population growth, migration, farming, deforestation, soil degradation, oil activities, road building and other factors, over time."

The survey will be run by an independent steering committee comprising a wide range of national, regional and international organisations including the government, environmentalists, community representatives, the oil industry and the World Bank.

It has been supported by the Honourable Minister of Petroleum, Chief Don Etiebet, the Federal and State Governments and also the Federal Environmental Protection Agency. The chairman Gamaliel Onosode, currently chairman of Dunlop Nigeria Plc and former Chairman Cadbury Nigeria Plc, has a distinguished record in public service and a track record

in managing projects of this scale. The survey will be largely funded by the SPDC-operated joint venture comprising the Nigerian National Petroleum Corporation, Shell, Elf and Agip.

One of the first tasks of the committee will be to hold a seminar to define in detail the terms of reference for the survey, which is expected to start towards the middle of 1995. The committee will also appoint technical consultants with international experience to manage the work, using both Nigerian and international professional resources.

The survey will link up with a World Bank environmental and economic study of the same area to pool resources and information in areas of common interest.

Mr Anderson added: "With a more comprehensive baseline of data the oil industry can continue to improve its environmental programme and performance, and also better direct its community programmes.

"The success of the project relies on it being a partnership with the communities and non-governmental organisations making valuable and objective contributions. To this end, SPDC is now involved in wide consultations with interested parties both within and outside Nigeria. Representatives will shortly be invited to join the steering committee."

The environmental survey will complement SPDC's existing environmental programme, which is aimed at minimising the impact of its operations. Input from the survey will be used to modify the existing programme where necessary as results become available.

For 1995, the joint venture partners have already approved a budget of more than US \$100 million for operational activities directly related to environmental improvement.

February 6, 1995

**NIGERIA
BRIEF**

The Ogoni Issue

Shell Petroleum
Development

Company of Nigeria is accused of environmental devastation and exploitation in Ogoni, a small, highly populated area of the Niger Delta. The facts do not support these exaggerated allegations which are often linked to calls for a greater share of oil revenue and wide-ranging political demands. This briefing note sets out the facts as part of the company's commitment to open, honest debate and towards improving its own performance.

The Shell Petroleum Development
Company of Nigeria Limited

OIL IN OGONI

SPDC and its joint venture partners the Nigerian National Petroleum Corporation (NNPC), Elf and Agip have five major oil fields in the area with 96 wells hooked up to five flowstations in Bomu, Korokoro, Yorla, Bodo West and Ehubu. The fields all date from the 1960s and 1970s and currently have a production potential of 28,000 barrels a day, about three per cent of SPDC's crude production. So far, 634 million barrels have been extracted from the area with production peaking in 1973 at 108,000 barrels a day.

OUR ROLE AND RESPONSIBILITY

SPDC believes that most of the MOSOP's demands are outside the business scope of oil operating companies and within the government's sphere of responsibility.

Their campaign is overtly political and 'Shell' is being unfairly used to raise the international profile of that campaign through disruption of oil operations, and environmental accusations.

However, we have worked for many years with Ogoni communities and want to help settle this dispute. Our aim is an eventual return to Ogoni land with the full agreement and support of its communities.

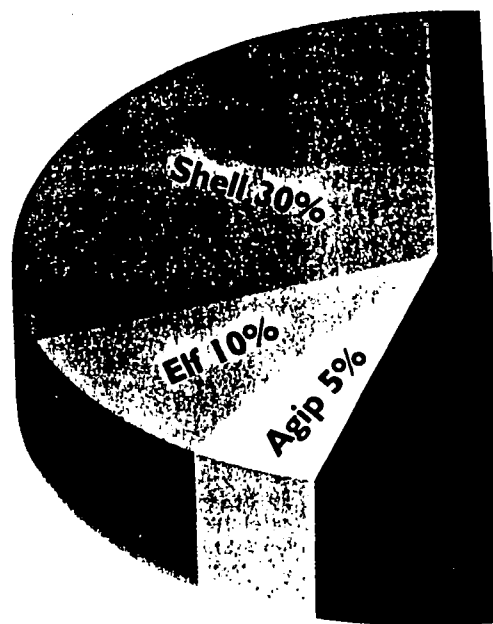
Oil revenues provide about 90 per cent of Nigeria's foreign exchange and some 80 per cent of the Federal Government's total revenue, part of which is for the development of oil-producing areas by providing infrastructure such as roads, electricity, water, schools and other basic amenities.

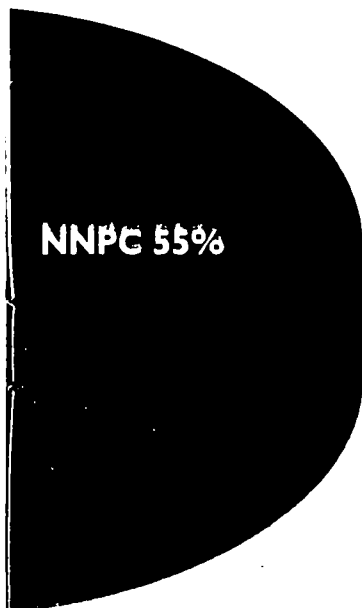
We believe our role as a responsible Nigerian company is to work with the communities in our areas of operation to complement and add value to this central core of government-driven development and that our most effective contribution to Nigeria is through the taxes and royalties we pay.

Fund distribution

A government fund was set up in 1982 comprising 1.5 per cent of oil revenues to develop the oil producing areas; but little of the money appeared to reach the target communities.

SPDC has made, and continues to make, representations to the relevant authorities over the distribution of this money and other grievances because, though our policy is to avoid any involvement in politics, we believe we have a right and responsibility to make our views known on matters affecting the company, its employees and the communities with which we work.

Revenues

SPDC is the operator of a joint venture on behalf of the Nigerian National Petroleum Corporation (NNPC), which holds 55 per cent, Shell (30 per cent), Elf (10 per cent) and Agip (5 per cent).

Under the present terms of the Memorandum of Understanding between the Federal Government and the major oil companies operating in Nigeria, SPDC is guaranteed a fixed margin provided the oil price remains between \$12.50 and \$23.50 a barrel. Any rise in prices therefore boosts government revenues.

For example, at \$20 the Government share is \$15. Of the other \$5, operating costs and future investment take the lion's share with the remainder being profit for the private shareholders according to their shareholding.

In 1992, we took part in an inquiry into the distribution of this fund and many of our recommendations were adopted. The fund was doubled to three per cent and the Oil Mineral Producing Areas Development Commission (OMPADEC) established to manage it.

SPDC works closely with OMPADEC, which has its head office in Port Harcourt, and we hope that it will urgently address the need for development in these areas.

In February 1994, we took an active role in a ministerial commission to investigate the problems in oil-producing areas. The outcome of this commission is still awaited.

Environmental fund

Another 1.5 per cent of oil revenues is earmarked by government for an environmental fund covering the whole country.

Spending

We are committed presently to spending some \$20 million a year on community projects alone throughout our operating area and to at least maintain this level throughout the coming years.

To realise these commitments all joint venture partners must honour their obligation to fund operations in proportion to their equity share, including NNPC. This has not always occurred.

SPDC has also prioritised two other vital areas – projects aimed at harnessing the gas produced with our oil and a programmed renewal of ageing facilities. Both are environmental and operational concerns that should not be compromised.

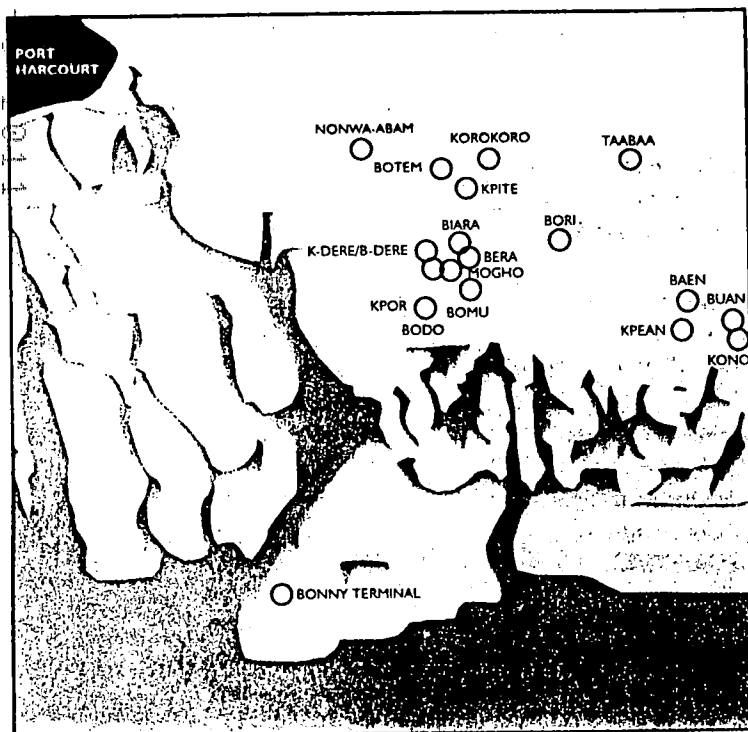
OUR RECORD IN OGONI

Between 1987 and 1992, SPDC spent about \$2 million on the Ogoni area, some 16 per cent of the total community budget for the Eastern Division of our operations.

This was the second largest amount to go to any ethnic group in that division and large in terms of the Ogoni land area, population, or contribution to oil production.

Since SPDC pulled out of the area, this contribution has naturally fallen but the area is included as normal in future community support plans, and even now SPDC continues to give humanitarian aid to communities in Ogoni and Andoni following a border dispute between the two ethnic groups. In 1993/4 this amounted to some \$220,000 in food, clothing, blankets and mattresses.

Communities we have helped

Bodo City

Classroom blocks and school furniture, government Girl's Secondary School, 1987, 1988; school fenced 1992; school furniture, St Pius Secondary School, 1987; 3km road, 1992.

Mogho

Fuel tank at water facility, 1988; school furniture and classroom block, community secondary school, 1988, 1991; science equipment, government secondary school, 1990.

K-Dere/ B-Dere

Water scheme, 1990; classroom blocks and science equipment, community secondary school, K-Dere, 1989/90, 1987; science equipment, government secondary school, B-Dere, 1988; school furniture, community secondary school, B-Dere, 1991; hospital equipment.

Kpor

Water scheme, 1992; science equipment, government secondary school, 1988; school furniture, community secondary school, 1990.

Bera

Classroom blocks, equipment and furniture, community secondary school, 1988, 1991.

Bomu

School furniture, community secondary school, 1991.

Biara

Classroom block, community secondary school, 1990.

Korokoro

Classroom blocks, community secondary school, 1990; hospital equipment, 1991; water scheme also covering Kpite and Ueken, 1990/1.

Kpite

Classroom furniture and science equipment, community secondary school, 1986, 1992.

Botem-Tai

School furniture, community secondary school, 1991.

Nonwa-Abam

School furniture and science equipment, comprehensive secondary school, 1991/2.

Kpean

Classroom block, science equipment, school furniture, community secondary school, 1990, 1987, 1989; water project, also covering Buan, Kwawa, Kono; 3 km Baen-Kpean road.

Bori

Science equipment, school furniture, fencing, Birabi Memorial Grammar School, 1989/90.

Baen

School furniture, Mariam high school, 1986.

Taabaa

School furniture, government comprehensive secondary school, 1988.

Kono

School furniture, Kono high school, 1992.

Sabotage

Some 75 per cent of oil spills throughout our operations are from corrosion in older pipelines and other facilities, and from oil operations. Unfortunately, between 1988 and 1994 about 25 per cent were the result of sabotage. In the Ogoni area, investigations show that 69 per cent of all spills between 1985 and the start of 1993 have been caused deliberately by the communities.

This calculated sabotage is done to win compensation and make political gains. In accordance with Nigerian law, we do not pay compensation for spills caused by sabotage – only for accidental spills.

Common methods of sabotage are hacksaw cuts and opening or tampering with valves.

In Ogoni from 1985 up to the beginning of 1993, when we withdrew our staff from the area, 5,352 barrels of oil were spilled in 87 incidents. Sixty of those incidents were sabotage (44 using hacksaws).

Since 1993 to October 1994, following the withdrawal of SPDC staff from Ogoni, there have been another 24 spills, 17 of which have been confirmed as sabotage, with another four unknown. SPDC has been using Ogoni contractors to clean up these spills where it has been permitted by local communities.

Since the beginning of 1993, all five flowstations in the Ogoni area have been vandalised. The repair bill is likely to top \$40 million.

operating 86 flowstations and about 6,200 kilometres of pipelines and flowlines in 31,000 square kilometres of the Niger Delta in a variety of extreme habitats including humid swamp forest, mangrove swamp, seasonally-flooded forest, and the sea.

The need to safeguard the environment is universal, but the same action is not necessary or appropriate in every location. Ecological, technical, economic and other circumstances vary, so solutions may also vary. This approach is consistent with Principle 11 of the Rio Declaration from the Earth Summit in June 1992. SPDC is striving for continuous environmental improvement and to operate within the Royal Dutch/Shell Group's *Statement of General Business Principles and Policy Guidelines on Health, Safety and the Environment*.

Our environmental programme aims to progressively reduce emissions, effluents and discharges of waste materials that are known to have a negative impact on the environment.

Awareness

Global understanding of the environment has developed rapidly in the last 10 years which have seen considerable changes in attitudes and awareness.

Practices today are very different from those applied when most of our facilities and pipelines were constructed in the 1960s, 1970s and early 1980s. They were acceptable then and in line with standards of technology then prevalent, but we would not build them that way now.

In Ogoni our first discovery was Bomu field in 1958, followed by Korokoro in 1962 and Yorla, Bodo West and Ebubu in the 1970s. In those days, Environmental Impact Assessments (EIAs) had not been developed so none were completed in the Ogoni area.

Today, we perform EIAs on all major projects. In 1995, we expect to undertake about 10.

Population pressures

In Ogoni, flowstations, flares and flowlines were built far from villages. Since then the population has soared in the area to a density of 500 people per square kilometre and homes have surrounded some flowlines and flowstations.

Unfortunately, one of the results of clearing a path for flowlines and pipelines has been to open up the areas for settlement, attracting people towards our facilities. Our policy is to resite facilities where villages have encroached. So far more than 50 flowlines have been relocated in our operating area including flowlines in Ogoni.

Potential for gas utilisation

- The Nigeria Liquefied natural gas plant is the largest project. It is being developed by Nigeria Liquefied Natural Gas Limited which plans for the project to come on stream in 1999 at Bonny in the Delta. It relies initially for the larger part of its supply on non-associated gas, in order to ensure security of supply to customers. From the year 2000 it is projected to take some 220 million standard cubic feet (scf) a day of SPDC's associated gas, with potential to later take up to 500 million scf a day. This gas would come from all major fields in the Eastern delta region including those in the Ogoni area.
- Supplying 120 million scf a day to a new aluminium smelter and a fertiliser plant at Port Harcourt.
- Gas collection systems in the south Forcados and Odidi areas, which could supply up to 200 million scf a day to Nigeria Gas Company's pipeline feeding power stations and industry in the Greater Lagos Area.
- Studies continue on reinjecting gas into reservoirs. It is already happening in the Akri/Oguta field and the technique will be tested in more fields, where it is technically feasible and safe to do so. However, possibilities are limited because most of Nigeria's reservoirs are technically not suited to gas injection.

pressure and not only needs treatment and compression, but also requires an extensive collection network.

SPDC is committed to conserving and using associated gas.

However, there are no instant solutions and projects will take time to develop, constrained by the difficulties of gathering gas from remote, widespread locations and by very high costs.

It must be recognised that allowance for these costs must be made in oil operating agreements and fiscal and gas pricing policies.

By the end of the decade we will have reduced flaring by 20 per cent and reach 35 per cent in the year 2004.

One local impact of flaring is occasional carry-over of oil along the gas flare line which then ignites causing thick smoke that deposits soot on villages. We are currently modifying flow station use and facilities to prevent this. Gas flares normally do not have significant levels of soot.

Acid rain

An independent study from the University of Calabar has found that acid rain occurs in the Delta during only one month of the year. When it does occur there is no significant difference between the acidity of rain at a flare site and a non-flare site, and it found no correlation between acid rain and roof corrosion.

It concludes that farmers can plant to within 150 metres of flares without affecting their crops while the air quality meets international standards just 50 metres from the flare at ground level.

ENVIRONMENTAL PRIORITIES

Though we have a growing and significant programme of environmental activities and plans, we believe there are not enough facts available for informed debate and to decide resource priorities on the development of the eco-system in the Niger Delta. We need to know more about population growth, migration, farming, deforestation, soil degradation, oil activities, roadbuilding and other factors.

We support an independent and objective assessment of the impact of the oil industry and other factors in the Delta area, and we are currently working with others towards this.

The result from such a study would help us review our existing programme in line with our commitment to continued improvement in our operations.

Note for editors

The Niger Delta environment

The Niger Delta is Africa's largest delta containing some 20,000 square kilometres of wetlands, including the third largest mangrove forest in the world. This ecologically important area is under threat from man in a number of ways. These include a rising population leading to deforestation, over-farming, soil degradation, erosion, and over fishing, and industrial activity, including the oil industry which produces almost all the country's oil from the delta.

Concern is growing for this region and has attracted national and international attention, but the debate has been hampered by a lack of information and scientific data. There has been little study of the ecology of the area or analysis of its complex inter-relationship with economic, social, and cultural factors. This survey is the first attempt to provide a reasonably comprehensive baseline of data which can be freely used by the people of the area, government, industry, and environmental groups to better conserve the region and plan developments to ensure minimal environmental impact.

Scope of survey

Though the detailed scope will be decided by a stakeholders' seminar and the steering committee, the survey will have three broad objectives:

- To evaluate the physical and biological diversity of the Niger Delta, and identify the most sensitive and important areas for conservation and restoration.
- To assess the range of factors affecting the environment and their impact, looking at trends over time.
- Provide a basis for policy and strategy development for economic development and conservation.

More details of the delta's ecology and the factors influencing it are outlined below. These are primarily based on a preliminary World Bank report of the wetlands area that will be used as one of the starting points for the project:

The delta ecology

The delta can be divided into four main areas - coastal sand ridge barrier islands at the mouth of the delta, mangroves, freshwater swamp forests and lowland rain forests. The boundaries between the area are hard to distinguish because they depend on seasonal river flows and flooding, which affects about 80 per cent of the area.

The mangrove forest covers some 6,000 square kilometres in a swathe between 15 to 45 kilometres wide. The largest such forest in Africa, it is the least disturbed of the ecological zones.

Freshwater swamp forest and barrier island swamp forest covers just under 6,000 square kilometres and is relatively undisturbed due to the high cost of extracting timber, developing plantations or clearing land for agriculture.

Lowland rain forest used to cover more than 7,000 square kilometres of the delta, but little of it now remains. It has been converted to farmland and bush, and the only trees remaining are in sacred shrine areas and are not viable ecological zones.

Pressures on the environment

Population

According to the 1991 census, the River and Delta states, which make up most of the Niger Delta area, have a population of 6.5 million. At a current growth rate of three per cent, the population will double in less than 25 years. In the wetlands areas, the population density is among the highest in Nigeria.

Agriculture

Agriculture employs the largest proportion of the delta's population with principal crops being cassava, rice, yams, bananas, maize, beans and vegetables, mostly farmed on smallholdings using shifting cultivation. Soil fertility has dropped, lowering crop yields and farmers have been switching from high nutrient-demanding crops to less demanding varieties, especially cassava which gives a good yield in poor soil.

Fisheries

A large proportion of the delta's population rely on fish and shellfish as their principal source of protein and income. Some 80 per cent of fish is caught by traditional fishermen working with nets from canoes. Nigeria's annual catch in 12 of the last 14 years has greatly exceeded the calculated maximum sustainable yield.

Industry

The seven major oil exploration and production companies, Shell, Mobil, Chevron, Elf, Agip, Texaco and Ashland, have an impact on the environment through clearing land, swamp and waterways for seismic activity, drilling, laying pipelines, building roads and facilities, oil spills, gas flaring and other waste emissions, including drilling mud. There are three government refineries in the Niger Delta, and other significant industries such as steel, metal fabrication, food processing, textile and paint manufacture.

Afrika/MO

FOR	
GE	
JAN	
BEC	

cc.:

Plv. DGPZ

DGIS

RS

Min. van EZ/BEB

Min. van Fin

DAV

ook over Ned.
bedr.!!

(5)

MEMORANDUM

Van: DAM/CN ^{12/4/96}

Datum: 12 april 1996

Aan: M via Wnd. F, DPV, DAZ, VADV, No.: DAM/CN-117/96
DGPZ en S

Onderwerp: Nigeria / mogelijke uitbreiding van EU-maatregelen

De bedoeling van dit memo is om een overzicht te geven van de laatste stand van zaken met betrekking tot de mogelijkheden om het aantal maatregelen tegen Nigeria uit te breiden voor het geval dat de situatie in Nigeria op het gebied van de mensenrechten zou verslechteren.

In dit overzicht zijn verwerkt de uitkomst van een interdepartementale bijeenkomst op 13 maart j.l. met betrekking tot dit onderwerp alsmede de discussies zoals die zijn gevoerd tijdens de GBVB-werkgroep voor Afrika op 20 en 21 maart. Tijdens de laatste bijeenkomst vond eveneens overleg plaats tussen de VS en de Trojka, alwaar het onderwerp Nigeria een prominente plaats innam.

Zoals u bekend heeft de EU in november 1993 reeds maatregelen genomen tegen Nigeria naar aanleiding van de staatsgreep die Generaal Abacha aan de macht bracht. Vervolgens werden extra maatregelen genomen op 20 december 1995 en 4 december 1995 naar aanleiding van de executie van Ken Saro Wiwa. In bijlage 1 treft u een overzicht aan van deze maatregelen.

Op initiatief van Nederland, vooral ingegeven door dit departement, werd tijdens de Afrika werkgroep van 21/22 februari voorgesteld nu reeds extra maatregelen te bestuderen om zodoende direct te kunnen reageren indien de situatie in Nigeria zou verslechteren. Nederland pleitte destijds voor het uitbreiden van de visummaatregelen voor alle Nigerianen en het instellen van een (gedeeltelijke) boycot van de burgerluchtvaart. Dit initiatief werd enthousiast ontvangen door

waarop werd voorgesteld dat de Commissie ook andere opties van maatregelen zal bestuderen, zonder dat hier verder ruchtbaarheid aan zal worden gegeven. (zie ook bijlage 1). Ondanks de afhoudende opstelling van

werd dit voorstel aangenomen. De uitkomst van deze studie is in mei/juni van dit jaar verwachtbaar.

Met betrekking tot de (on)mogelijkheden van de diverse maatregelen, is tijdens het Interdepartementale overleg gebleken dat, afgezien van de opportuniteitsvraag, de ruimte voor diverse maatregelen beperkt is. Vanuit de Nederlandse visie kan het volgende worden geconcludeerd:

1. Algemeen

Op grond van artikel 2 van de Sanctiewet 1977, is het alleen mogelijk om sanctiemaatregelen af te kondigen op basis van een besluit of aanbeveling van "organen van volkenrechtelijke organisaties, dan wel internationale afspraken met betrekking tot de handhaving of het herstel van de internationale vrede en veiligheid of de bevordering van de internationale rechtsorde". Het uitgangspunt hierbij is dat slechts dwingende multilaterale sanctieregimes, die bij voorkeur hun oorsprong vinden in een resolutie van de VN-Veiligheidsraad (aangenomen onder Hoofdstuk VII VN-Handvest), effectiviteit kunnen sorteren. Aanvullende voorwaarde hierbij is dat de controle op naleving van deze dwingende sanctiebepalingen op strikte en effectieve wijze dient te geschieden.

De instelling van partiële sanctieregimes dient bijzonder kritisch te worden bekeken. Uit ervaring (o.a. Libië) is gebleken dat dergelijke partiële regimes weinig effect sorteren als het gaat om het bewerkstelligen van een verandering in het (onrechtmatige)gedrag of het beleid in het te treffen land. Enige uitzondering zou wellicht kunnen worden gemaakt voor een wapenembargo.

2. Visa

Het uitbreiden van de visarestricties naar alle Nigerianen is niet mogelijk omdat hiermee het beginsel van de proportionaliteit wordt geschaad. Nederland zal wel als voorzitter van Schengen kunnen toezien op strikte naleving van de bestaande beperkingen in de Schengen-landen. Tevens zou de EU kunnen besluiten tot het vertragen van visa-aanvragen door alle verzoeken aan de hoofdsteden voor te leggen. De Schengen landen zouden dit vervolgens ook op elkaar moeten afstemmen.

Op het gebied van visarestricties zou wel beperkingen kunnen worden opgelegd op educatieve en culturele uitwisselingen. Nederland heeft geen culturele verdragen met Nigeria die een dergelijke maatregel zou kunnen beperken. Echter, het niveau van de culturele betrekkingen met dit land is gering.

3. Bevriezen van tegoeden

Het unilateraal bevriezen van Nigeriaanse tegoeden in Nederland, zonder dwingend besluit hiertoe van de VN-Veiligheidsraad en/of de Europese Unie is in strijd met het Europees Gemeenschapsrecht. Na inwerkingtreding van het Verdrag van Maastricht zijn dergelijke financiële maatregelen slechts mogelijk in EU-verband, voorafgegaan door een dwingende resolutie van de VN-Veiligheidsraad. Omdat reeds enige tijd wordt gesproken over een dergelijke maatregel wordt het niet uitgesloten geacht dat

Nigerianen reeds nu hun tegoeden naar "veiliger" oorden hebben overgebracht. Verder zou de maatregel twee dagen voordat zij van kracht zou worden, moeten worden gepubliceerd in de Staatscourant, hetgeen de Nigerianen de kans de mogelijkheid biedt alsnog preventieve maatregelen te nemen. In het licht van het voorgaande lijkt de effectiviteit van deze maatregel dus zeer beperkt.

4. Maatregelen m.b.t. de olie-industrie

een verbod van de levering van onderdelen voor de olie-industrie voorgesteld. Een dergelijke maatregel is ook van kracht tegen Libië. De ervaringen hiermee zijn niet zo goed. In dat geval hadden de Amerikanen, Fransen en Britten een lijst opgesteld van goederen die onder dit verbod zouden moeten vallen. Hieruit bleek dat deze maatregel ook handelspolitieke doeleinden dient omdat opvallend weinig produkten uit deze landen op de lijst voorkwamen. Bovendien blijkt de maatregel gemakkelijk te ontduiken te zijn omdat de eindbestemmingsverklaring eenvoudig kan worden aangepast en de goederen op de lijst op verschillende manieren interpreteerbaar blijken te zijn. Tot slot is de maatregel voor de publieke opinie nogal ongeloofwaardig omdat de maatregel niet de olie zelf treft.

Met betrekking tot een olieboycot blijft het reeds bekend bezwaar overeind dat deze maatregel alleen effectief kan zijn indien zij wordt gesteund door een VN-resolutie en mandatoir is. EZ heeft nader uitgewerkt wat de gevolgen voor de oliemarkt zouden kunnen zijn indien een dergelijke maatregel wordt geïmplementeerd (zie bijlage 2).

5. Overige maatregelen

- De (on)mogelijkheden van een beperking van de burgerluchtvaart zijn uiteengezet bijlage 3 van VADV.
- Beperkingen op de mogelijkheden van kredietverzekeringen zal in het geval van Nederland niet mogelijk zijn omdat op Nigeria reeds geen dekking gegeven wordt.
- Over de uitbreiding van het wapenembargo naar zogenaamde "non-lethal weapons" bestaat klaarblijkelijk enige onduidelijkheid. Naar de mening van DAV vallen deze wapens namelijk reeds onder het huidige embargo. Het onderzoek van de Commissie inzake deze uitbreiding van de maatregelen is dus naar de mening van dit Ministerie niet relevant.

Bestaande maatregelen tegen Nigeria:

Met betrekking tot de situatie in Nigeria heeft de Europese Unie reeds in 1993 een aantal maatregelen genomen:

- Suspension of Military Cooperation;
- Visa restrictions for members of the military or the Security Forces, and their families;
- Suspension of visits of members of the military;
- Restriction of movement of all military personnel of Nigerian diplomatic missions;
- Cancellation of training courses for all Nigerian military personnel;
- Suspension of all high-level visits that are not indispensable to and from Nigeria.

Vervolgens werden naar aanleiding van de executies van Ken Saro Wiwa en zijn 8 medestanders op 10 november 1995 de volgende additionele maatregelen op 20 november 1995 genomen:

- Visa restrictions on members of the Provisional Ruling Council and the Federal Executive Council and their families;
- Embargo on arms, munitions and military equipment (covering weapons designed to kill and their ammunition, weapon platforms, non-weapon platforms and ancillary equipment, spare parts, repairs, maintenance and transfer of military technology; contracts entered into prior to the date of entry into force of the embargo are not affected by this Common Position);
- Suspension of development cooperation (Exceptions may be made for projects and programmes in support of Human Rights and democracy as well as those concentrating on poverty alleviation and, in particular, the provision of basic needs for the poorest section of the population, in the context of decentralised cooperation through local civilian authorities and non-governmental organisations);

In aansluiting daarop werden extra maatregelen overeengekomen op 4 december 1995:

- Member States will take, in accordance with national law, such measures as are appropriate in the context of their own immigration procedures to ensure that members of the Nigerian Provisional Ruling Council and the Federal Executive Council, members of the Nigerian military and security forces and their families in possession of long-term visas are not admitted;
- Expulsion of all military personnel attached to the diplomatic representations of Nigeria in Member States of the European Union, and withdrawal of all military personnel attached to diplomatic representations of the Member States of the European Union in Nigeria;
- Interruption of all contacts in the field of sports through denial of visas to official delegations and national teams.

Mogelijke extra maatregelen tegen Nigeria

Voor het geval dat nieuwe executies zullen plaatsvinden of dat de mensenrechtensituatie zou verslechteren, studeert de Europese Commissie, ondermeer op initiatief van Nederland, op de volgende maatregelen:

- Total or partial embargo on oil/oil products;
- Freezing of private assets of members of the regime;
- Extension of the arms embargo to include non-lethal weapons;
- Extension of visa restrictions to all Nigerian citizens;
- Suspension of Nigeria from the Lomé convention or from trade preferences under the convention;
- Restrictions on air traffic to and from Nigeria;
- Ban on the granting of export credit guarantees to companies trading with Nigeria

Daarnaast heeft in maart 1996 eveneens een aantal voorstellen gedaan die ondermeer zijn voorgelegd aan de met het verzoek hierin deel te nemen. De hebben hiervoor

- Freezing of assets of selected Nigerian individuals and their immediate families;
- Freezing Nigerian Government assets;
- Banning new investment except that which is committed or allowed under the terms of existing contracts;
- Banning capital expenditures required to maintain existing infrastructure
- Banning the sale to or repair of oil refinery equipment and parts in Nigeria;
- Banning non-educational cultural presentations and exchanges, sponsored or payed for by the Government of Nigeria;
- Banning the participation of Nigerian athletes and teams in international sporting competitions, effective after the 1996 Olympic Games.

Tijdens de laatste Afrika Werkgroep werd ondermeer overeen gekomen dat de zal worden gevraagd de maatregelen die de EU reeds heeft opgelegd over te nemen. Daarnaast werd voorgesteld om in de aanloop van de Ministeriële bijeenkomst van het Britse Gemenebest op 23 april met diverse landen, waaronder de maar ook bijvoorbeeld in de een bijeenkomst van hoge ambtenaren te organiseren waar gekeken zal worden naar mogelijk te nemen maatregelen met een zo'n breed mogelijk draagvlak.

Overwegingen bij een Olieboycot Nigeria

(5b)

Inleiding

Onderhavige notitie beperkt zich tot het weergeven van het belang van de Nigeriaanse olieproductie voor Nigeria en de Westerse wereld.

Olie situatie

Nigeria produceerde in 1994 2 mln. b/d, overeenkomend met $\pm 2,9\%$ van de totale wereldproductie. Hiervan werd 1,7 mln. b/d geëxporteerd en slechts 275.000 b/d diende voor eigen consumptie.

Belangrijkste afnemer was de USA (40%), terwijl binnen de EU Spanje (14%), Frankrijk (6%) en Duitsland belangrijke afnemers waren. Nederland importeerde in 1994 100.000 b/d, overeenkomend met $\pm 5,2$ mln. ton crude ofwel $\pm 9\%$ van de totale ruwe olie invoer. Voor OECD-Europa was het Nigeriaanse aandeel van de ruwe olie-import in 1994 5,7% voor Noord-Amerika 11%.

Uit deze cijfers kunnen een tweetal conclusies worden getrokken.

1. De Nigeriaanse olieproductie worden in feite in haar geheel geëxporteerd. Een effectieve boycot zou Nigeria al haar olie-inkomsten ontnemen, alsook de daarbij behorende werkgelegenheid, zoals die in de Nigeriaanse raffinage-sector (4 raffinaderijen).
2. Nigeriaanse crude is, vooral omdat het om een lichte zwavelarme crude gaat, zeer gewild. Een algehele boycot zal -op korte termijn- een significant effect op de voorziening, prijzen kunnen hebben. Hoe groot dat effect zal zijn valt niet aan te geven. De wereldoliemarkt zal de wegvallende productie naar verwachting na een overgangsperiode van enkele maanden elders produceren. De bestaande reservecapaciteit elders geeft daartoe de ruimte.

In Nigeria opererende maatschappijen

Naast de Nigerian National Petroleum Corporation (in handen van de Staat), die in alle joint-ventures met buitenlandse maatschappijen een meerderheidsbelang van $\pm 60\%$ heeft zijn in Nigeria vooral **Shell**, maar ook AGIP, Amoco, Ashland, BP, Chevron, Conoco, Dubril, Elf, Exxon, Mobil, Pan Ocean, Statiol, Tenneco, Texaco en Total actief.

Shell is ongeveer 50 jaar actief in Nigeria. Zij is operator in een joint-venture, waarin zij een belang heeft van 30% en de NNPC van 55%. Via deze joint-venture komt $\pm 14\%$ van Shell's totale olieproductie uit Nigeria. Daarnaast heeft Shell besloten voor te participeren in . . . kostend LNG-project, waarbij de oliewinning vrijkomende gassen, die thans worden afgefakkeld, in een gasfabriek vloeibaar zullen worden gemaakt en als LNG naar Europa zullen worden getransporteerd.

COM WIND
S. 10

Effect olieboycot

Kunnen bij een wereldomvattende olieboycot - land en zee - al vraagtekens worden geplaatst bij de daadwerkelijke effectiviteit ervan: bij een partiële boycot - zou dat al mogelijk zijn - is de controleerbaarheid nauwelijks mogelijk. De in olietankers vervoerde crude verandert, ook thans al, voortdurend van eigenaar. Het ontduiken van de boycot zal in dat geval meer regel dan uitzondering kunnen zijn.

Effect op Nigeria

Nigeria is voor zijn nationale inkomen bijna volledig afhankelijk van de olie-inkomsten. Bij een effectieve boycot zou dat betekenen dat die inkomstenstroom volledig zou wegvallen.

Conclusie

Voor een olie/handelsboycot is een mandatoir sanctiebesluit van de Veiligheidsraad van de VN nodig, die daartoe kan besluiten bij gevaren voor internationale veiligheid en rechtsorde. Slechts een volledige boycot biedt enige kans op effectiviteit. In dat geval ziet Nigeria al zijn inkomsten wegvloeien. De wereldoliemarkt zal - na een zekere periode van aanpassing - in staat zijn het wegvallen van de Nigeriaanse produktie elders te compenseren. De benodigde aanpassingen houden in het bijzonder verband met de goede kwaliteit van de Nigeriaanse crude. Een boycot zal in eerste instantie ongetwijfeld leiden tot een prijsverhogend effect op de crudeprijs in de wereld, dat later zal afvlakken indien de kwalitatief hoogwaardige Nigeriaanse crude door een goed alternatief zal worden vervangen.

Directie Olie en Gas/DG Energie/Min.v.EZ

FOR	
GEN	
JAN	
BEG	28 juni 1996

MEMORANDUM

Van: EZ/Lagos

Datum:

Aan: DAM/CN

Nummer: Lag 668

cc: EZ/EVD, EZ/BEB, DAF/WF, Washington, Financiën

Onderwerp: Nigeria: Economische rapportage 2e kwartaal 1996

6.

1. Inleiding

Het is moeilijk vast te stellen of de Nigeriaanse economie zich nog steeds in 'the dolldrums' bevindt of dat zich intussen een heel langzaam herstel begint af te tekenen. Betrouwbare officiële cijfers over de economische ontwikkeling bestaan in Nigeria niet. Het is zelfs zo dat de van officiële zijde verspreide cijfers vaak onderling tegenstrijdig zijn. Ook van de kant van het bedrijfsleven wordt de economische situatie aan het einde van het tweede kwartaal wisselend beoordeeld. Wanneer men als maatstaf voor economisch herstel het aantrekken van de investeringen in de productieve sectoren van de economie neemt, moet echter worden geconstateerd dat er van een dergelijk herstel nog geen sprake is.

Ook op politiek gebied bestaat er nog geen nieuw constructief evenwicht. Toch heeft zich in het tweede kwartaal een heel bescheiden verbetering afgetekend, maar de binnenlandse acceptatie van het door Abacha c.s. uitgestippelde transitieprogramma blijft penibel en is zeker niet algemeen. Internationaal blijft de twijfel aan de oprechtheid van dit programma overheersen.

2. Algemene financieel-economische situatie

In het tweede kwartaal bedroegen de olieprijsen opnieuw duidelijk meer dan de gemiddelde prijs van 16 US dollar, waarvan in de begroting voor 1996 wordt uitgegaan. Betrouwbare cijfers over de inflatie ontbreken. De Centrale Bank van Nigeria is terzake beduidend minder optimistisch dan Minister Ani van Financiën, die aan het einde van dit jaar een inflatiepercentage van 20 á 30% verwacht.

Op de Autonomous Foreign Exchange Market is de koers van de Naira ten opzichte van de USD licht gestegen naar N81 per 1 USD. Tevens biedt de Centrale Bank nu wekelijks dollars op de AFEM aan. De totale vraag naar dollars is gedaald naar minder dan 100 miljoen per maand. Dit wordt algemeen toegeschreven aan de inderdaad nog steeds dalende consumptie, waardoor ook minder wordt geïmporteerd. Aangekend moet wel worden dat importeurs een onbekend deel van hun dollarbehoefte uit andere bronnen dekken.

Over de officiële rentetarieven, die kunstmatig laag worden gehouden vergeleken bij de geldontwaarding, heeft Minister Ani begin juni laten doorschemeren dat deze enigszins zouden kunnen worden opgetrokken, maar niet naar een niveau van rond 40% dat als meer realistisch mag gelden. Sindsdien heeft hij terzake echter nog geen actie ondernomen.

De N32 miljard, die door het Special Petroleum Trust Fund is toegewezen voor een groot aantal infrastructurele projecten, is intussen grotendeels uitgekeerd. Deze kapitaalinjectie zou een stimulerend effect op de economie kunnen hebben, die nog steeds een grote Naira krapte kent.

3. Marktsector

Algemeen

Een duidelijk economisch herstel viel in het tweede kwartaal niet te bespeuren. De omvangrijke saneringsoperatie in de havens en het per 1 april van kracht worden van nieuwe richtlijnen voor de invoer in Nigeria hebben een ernstige stagnatie van de invoer tot gevolg gehad. Pas in de tweede helft van mei verminderde de congestie in de havens. In juni viel een duidelijke opleving in de havens te constateren.

De tweede man van het regime, generaal Diya, heeft eind april verklaard dat de deelstaten een einde moeten maken aan de meervoudige belastingheffingspraktijken waarbij regelmatig bedrijven door het leger werden gesloten om betalingen af te dwingen.

3.1 Energie

De onderhandelingen tussen de buitenlandse oliemaatschappijen enerzijds en de Nigerian National Petroleum Corporation en de Nigeriaanse overheid anderzijds over de herziening van de MOU's, die de financiële en andere aspecten van de samenwerking regelen, verkeren in een impasse. De ministers van Oliezaken en Financiën zijn nu ook zelf bij de onderhandelingen betrokken. Voornaamste geschilpunten zijn: de winstmarge voor de oliemaatschappijen, de maximale hoogte van de exploitatiekosten, de premie op het vinden van nieuwe bronnen en het evt. verstrekken van garanties tegen winsterosie als gevolg van een accumuleren van federale, staats- en lokale belastingheffing. Van Nigeriaanse zijde wordt o.m. een verlaging van de winstmarges en van de maximale exploitatiekosten geëist. Deze laatste zouden tenminste met 50% moeten dalen.

Los hiervan staan de zeer moeizame onderhandelingen over de telkens terugkerende en nu weer acute cash call- problematiek, d.w.z. de betalingsachterstanden bij de NNPC-bijdragen in de exploitatiekosten. Hierover en over een Shell initiatief om een begin te maken met het opruimen van olievervuiling in Ogoni-land werd eerder langs andere weg gerapporteerd.

Veel ophef is ontstaan naar aanleiding van de opdracht aan twee buitenlandse

accountantsbureaus, die moeten gaan toezien op de gang van zaken bij de olieterminals. Er gaan hardnekkige geruchten dat dagelijks ca 150.000 vaten olie illegaal zouden worden geëxporteerd, bijna 10% van de totale uitvoer. Door deze controle kan natuurlijk ook worden getracht die boze tongen tot zwijgen te brengen die beweren dat Nigeria stelselmäßig boven het afgesproken OPEC-quotum produceert.

De situatie bij de vier Nigeriaanse raffinaderijen blijft bedroevend slecht. Naar verluidt zouden deze raffinaderijen met een gezamenlijke capaciteit op papier van 450.000 vaten per dag, in het eerste kwartaal zo slecht hebben gefunctioneerd dat 70% van het binnenlandse gebruik van ca 250.000 vaten per dag moest worden ingevoerd. Wellicht dat de bouw van geheel nieuwe raffinaderijen in particuliere handen de beste oplossing is. Twee aanvragen daartoe werden onlangs in beginsel goedgekeurd. Het zou gaan om een raffinaderij met een capaciteit van 200.000 b.p.d. en om een van 100.000 b.p.d., beide te financieren met vooral Nigeraans privé kapitaal en beide zouden vooral voor de uitvoer moeten produceren. In dit verband past wellicht ook de aankondiging van de instelling van een Export Free Zone in het Deltagebied voor de olie-industrie.

3.2 Industrie en Bouw

Volgens opgave van de Manufacturers Association of Nigeria was de benutting van de industriële capaciteit over 1995 tot 27% gedaald. De langdurige congestie in de havens zal dit percentage in 1996 niet gunstig hebben beïnvloed. Voor de export vormt het nieuwe vereiste van inspectie voor verschepping ook een hindernis met als bijkomende financieel nadeel de heffing ad 1% van de waarde van alle te exporteren goederen. De traditionele zwakheden van infrastructuur en dienstverlening, zoals de slechte electriciteitsvoorziening, de slechte telefoonverbindingen, slechte wegen, brandstofschaarste e.d. vormen intussen andere belangrijke oorzaken van de slechte industriële prestaties.

3.3 Landbouw

Door vroeg inzettende regenval zijn de vooruitzichten voor de omvang van de oogsten gunstig. Maar de beschikbaarheid van kunstmest is vaak problematisch door slecht beheer van de door de overheid geëxploiteerde kunstmestfabriek en door een zwak distributiestelsel. Het slechte opslag- en vervoersysteem doen verder een groot deel van de oogsten verloren gaan.

3.4 Vervoer

Opnieuw verongelukte een binnenlandse lijnvlucht, waarbij op 21 juni 13 doden vielen. De

tarieven van de binnenlandse luchtvaart gaan binnenkort met waarschijnlijk 60% omhoog.

3.5 Bankwezen

De crisis in het Nigeriansse bankwezen betreft nu ongeveer 60 bankinstellingen (op een totaal van bijna 140). Bijna de helft van alle tegoeden staan nu uit bij banken die in de problemen verkeren. Het ontbreekt echter aan middelen om de houders van verzekerde tegoeden te compenseren en vervolgens de desbetreffende banken te sluiten.

4. Vooruitzichten

De olie-industrie zal nog vele jaren de belangrijkste sector van de Nigeriaanse economie blijven. Daarom is een goede afloop van de huidige onderhandelingen over de MOU's met de buitenlandse oliemaatschappijen van cruciaal belang voor de toekomst van het land.

Het diversificatiebeleid van de regering staat of valt met het wegnemen van de talrijke bureaucratische en infrastructurele knelpunten. Of de huidige aanzetten daartoe voldoende zijn is de vraag.

De dialoog met IMF en Wereldbank verloopt de laatste maanden bemoedigend positief. De mede als gevolg van deze dialoog sinds begin 1995 ingeslagen weg naar een meer liberale economie biedt de particuliere sector meer kansen. Indien het vertrouwen in de politieke en economische stabiliteit van het land groeit, zouden de economische resultaten eveneens moeten verbeteren, gegeven het thans op zoveel gebieden onbenutte potentieel.

M E M O R A N D U M

Van: Ambassade Lagos Datum: 17 jan 96

Aan: DAF/WA Kenmerk: LAG-987

cc: EZ/EVD
EZ/BEB
Washington
MinFin/...Onderwerp: Nigeria, economische rapportage 4e kwartaal
1996.

1. Inleiding:

De ook in vorige kwartaalverslagen gestelde vraag of Nigeria zich economisch gezien nog steeds in de "dolldrums" bevindt kan, afgaand op de ontwikkelingen van de afgelopen drie maanden, nog steeds nauwelijks anders dan met ja beantwoord worden. Daarbij moet echter aangetekend worden dat de eensgezinde en doelbewuste aanpak van Vision 2010, het door Generaal Abacha geïnspireerde long-term economische groeiplan op een groeiend aantal toeschouwers een positieve indruk maakt en verwachtingen creëert voor toekomstige verbeteringen. Verder wordt het beleid van het Ministerie van Financien met meer voortvarendheid geïmplementeerd dan zulks in de voorgaande kwartalen -en jaren- het geval was.

De voortgang van het binnenlandspolitieke transitieprogramma blijft traag en bepaald niet zonder gebreken. De mate van acceptatie van dit programma verbetert nauwelijks, maar de actieve weerstand ertegen neemt af en -in tegenstelling tot de positieve economische verwachtingen- lijkt er een zekere politieke matheid te ontstaan.

De internationale twijfels ten aanzien van Generaal Abacha's voornemens nemen niet af, doch een nijpend gebrek aan

alternatieven wordt op steeds grotere schaal onderkend.

2. Algemene financieel-economische situatie:

Het veel becritiseerde gebrek aan betrouwbare statistische gegevens maakt het vrijwel onmogelijk met enige mate van nauwkeurigheid aan te geven wat de toestand van de Nigeriaanse economie nu wel is. Volgens minister van Financien, Chief Anthony Ani, zou het economische groei percentage voor het jaar 1996 de vooraf geplande 4,9 % bereiken. De inflatie zou ook inderdaad, zoals voorzien, tot een niveau van 20 tot 30% in bedwang gehouden kunnen worden. De bezettingsgraad van de industriële capaciteit, die volgens Minister Ani 29% zou bedragen (vgl 28,75% in 1995) zou volgens de Manufacturers Association of Nigeria zijn gedaald tot 27%. De koers van de Naira, die in het kerstseizoen tot 1US\$=70 Naira apprecieerde, stabiliseerde zich daarna vrijwel terstond weer op het tot dusver gebruikelijke niveau van rond de 75-80 Naira. In grote lijnen kan gesteld worden dat hoewel de economie nog steeds stagneert, alle hoop op herstel nog niet is vervlogen.

3. Marktsector:

Dank zij een toegenomen olieproductie tegen hoger dan verwachte oliepijzen en dank zij gunstige landbouwresultaten verwacht de Central Bank of Nigeria (CBN) dat de reële toename van het BNP positiever zal uitvallen dan verwacht. Het exacte percentage is echter nog onzeker.

De vraag naar buitenlandse valuta op de autonome markt blijft laag, hetgeen duidt op het wederom uitblijven van een industrieel herstel en op een daling van de invoer.

Zowel in de textielindustrie als bij de overheid worden grote aantallen werknemers ontslagen. Daar echter volgens UNDP de werkgelegenheid voor meer dan drie kwart een zaak van de ondoorzichtige informele sector is, is het niet mogelijk met ook maar een begin van nauwkeurigheid werkloosheidscijfers te vermelden. Het is evenwel duidelijk dat de werkgelegenheid daalt en de waarschijnlijkheid is groot dat deze trend ook in de komende jaren zal doorzetten.

3.1. Energie

Hoewel de autoriteiten van tijd tot tijd positieve geluiden produceren over het beeindigen van de bestaande Joint Venture Operations (JVO) in de oiliesector om daarna over te gaan op een nog ongedefinieerde vorm van production sharing agreements, zijn er door de overheid op dit gebied nog geen concrete stappen ondernomen.

Het onvermogen van de Nigerian National Petroleum Company (NNPC) het eigen aandeel in de onkosten van de Joint Venture Operations te betalen blijft de ontwikkeling van de Nigeriaanse olie industrie nadelig beïnvloeden. De achterstallige betalingen aan Shell alleen al belopen . Om de bestaande productie op peil te houden zou een investering van tenminste 1 miljard US\$ nodig zijn en de NNPC lijkt vooralsnog niet in staat zijn aandeel in een zo grote investering bij te dragen.

De gespierde, nationalistische taal van Olie Minister Dan Etete draagt niet bij tot een grotere helderheid en doorzichtigheid binnen de olie sector.

3.2. Industrie en bouw

Geen veranderingen ten opzichte van het vorige kwartaal.

3.3 Landbouw

Voor zover dzz te beoordelen valt zijn de oogsten van dit jaar aanzienlijk gunstiger geweest dan in voorgaande jaren. Exacte gegevens zijn niet beschikbaar. Voor consumentenprijzen van landbouwproducten geldt een inflatiepercentage van 100 tot 200 %.

3.4 Transport

Het vertrouwen in het luchttransport is door het neerstorten van binnenlandse vlucht (ADC 086) op 7 november ernstig geschaad. De naar aanleiding van dat ongeval in het vooruitzicht gestelde hervorming en rationalisering van de nationale luchtvaart om zo tot een verantwoord en veilig luchttransport te komen, zijn tot

dusver nog niet uitgevoerd.

De hervormingen binnen het Nigeriaanse havenbedrijf heeft de van oudsher bestaande verwarring en corruptie niet teniet kunnen doen. Er zijn waarnemers die stellen dat deze hervormingen slechts een nieuwe laag van onduidelijke regelgeving en uitnodigingen tot steekpenningen heeft gelegd over een in dat opzicht reeds formidabele onderbouw. Het duurt nog steeds gemiddeld 3-6 weken om goederen uit de haven te krijgen, ondanks het streven van de Minister om dit in 24 uur te laten geschieden.

3.5 Bankwezen

In de bankwereld, waar het particulier ondernemerschap hoog in het vaandel staat, veroorzaakten aanbevelingen van Minister Ani, dat de overheid een "Golden Share" zou moeten hebben in tenminste vier van de grootste banken, ernstige opschudding. Naar verluidt zou Minister Ani er in geslaagd zijn het decreet terzake door Generaal Abacha te laten ondertekenen, maar tot dusver is dit nog niet gepubliceerd en van implementatie is vooralsnog geen sprake.

4. Vooruitzichten

Veel zal afhangen van de inhoud van het nationale budget voor 1997. Naar verwacht zal dat dit jaar nog voor het einde van Januari gepubliceerd worden. Aangenomen wordt echter dat Generaal Abacha in het budget voor dit jaar met zijn gebruikelijke behoedzaamheid te werk zal gaan. Dat betekent dat als er al reden voor optimisme bestaat over de vooruitzichten van de Nigeriaanse economie, ook dat optimisme binnen een raamwerk van behoedzaamheid zal moeten worden ingevuld.

++++

Reduction in Import Duties

93. With effect from 1st January, 1996 the import duty rates applicable to the following shall be as follows:

		New
(a)	Butter Milk Powder	5%
(b)	Hydrus Fat Milk	5%
(c)	Tin Plate	5%
(d)	Automobile Air-conditioners	30%
(e)	Refrigerator, Freezers, etc. (CKDs)	30%
(f)	Hurricane Lamps	25%
(g)	Raw Materials for Manufacture of Essential Drugs	10%
(h)	Cutlass as Farming Implement	30%
(i)	Paper, newsprint	5%
(j)	Infant Milk Powder, 902 : 1110	5%
(k)	Baby Food, 1901 : 1900	5%
(l)	Hand saw blades	25%
(m)	Spaghetti, Macaroni, Pasta products	75%
(n)	Rice	30%

96 In order to minimize adverse effect of the depreciation of the Naira, Government in August 1995 approved a 35% Custom Duty rebate on all consignments lying at the ports on or after 31st July 1995. This measure was designed to cushion the hard effect of inflation in the economy.

97 In order to sustain and expand the present tempo in the industrial sector the 35% rebate on imports will continue on a month to month basis. However, the rebate will not be applicable to luxury items particularly:-

66

- (a) Toilet preparation;
- (b) Confectioneries;
- (c) Beverages;
- (d) Wine and Other Alcoholic Drinks;
- (e) Biscuits;
- (f) Sweets;
- (g) Cornflakes;
- (h) Perfumes;
- (i) Haircare products;
- (j) Secondhand Refrigerators, television and video sets;
- (k) Electronics.

C)ENERGY

OIL

The oil industry is the most important economic activity in Nigeria, generating more than 95 % of the country's foreign exchange earnings and more than 80 % of total Government income. With an average price per barrel of 16 US dollar the country earned in 1994 10.36 billion US dollar, while oil income in 1995 is expected to be 11.3 billion US dollar against an average price per barrel of 16.5 US dollar.

Most oil wells are located in the Niger Delta area, but the contribution of offshore oil production is strongly increasing and oil exploration in some other parts of the country, such as the Gongola basin in Bauchi State, may lead to further geographical spread of oil production activities.

During the political crises in June - October 1994 the oil industry and the distribution of petroleum products throughout Nigeria were paralyzed by an eight week strike. This affected both oil revenue and the total economic performance of the country in 1994 considerably. Soon after the ending of the strike the Government announced on 1 October 1994 a more than 300 percent increase of domestic petroleum product prices, thereby reducing but not fully eliminating its subsidies on these products. The extra government income from these price increases, estimated at more than ninety billion Naira for 1995, is to be spent through a Special Petroleum Trust Fund for infrastructural, health and educational projects.

The traditional oil producing areas in the Niger Delta have in a number of cases become the stage of civil disturbances, mainly caused by dissatisfaction of the local population regarding the generally poor social and economic conditions in the Delta region. Most pronounced in this connection and even internationally well known have become the protests and accusations of the Ogoni people, which after a number of violent incidents led in early 1993 to a complete cessation of the activities in Ogoni land of the oil companies, including those of the Shell Petroleum Development Corporation (SPDC). Since then the issue of raising the share of generated revenue for the individual States concerned has been addressed in the new Nigerian constitution, still to be adopted. In addition, the Niger Delta Environmental Survey, an SPDC initiative, was launched in the summer of 1995, to make a full inventory of the state of the Niger Delta environment and to make recommendations on its proper management by oil companies and others. The tragic execution of nine Ogoni's, amongst whom Ken Saro-Wiwa, convicted by a special tribunal on charges of their involvement in the murder of four other Ogoni's, has focussed public attention worldwide on the social and environmental problems in the Niger Delta. The execution of the nine

Ogoni's has also triggered a discussion among governments on a number of sanctions against the Nigerian Government, including a possible embargo on the import of oil and oil products from Nigeria.

In 1994 and 1995 Nigeria experienced occasional difficulties in achieving fully its OPEC export quota of 1.865 barrels per day. Apart from the industrial actions referred to above also the poor financial management of the Nigerian National Petroleum Company (NNPC) should be mentioned for an explanation. NNPC was most of the time not able to pay its share in the operational costs of the oil production activities executed by its multinational joint venture partners. The result in arrears amounted by the end of 1994 to more than a billion US dollars, which motivated the foreign oil companies to reduce their investment activities in most of 1995, thereby gradually weakening the oil production capacity of the country. However, in the second half of 1995 these so called cash call arrears were considerably reduced, and the investment activities by the oil companies reattained their originally scheduled levels. In fact, in the last quarter of 1995, the tendency clearly was to further boost investment and to prepare an increase in the total oil production capacity of the country.

As part of its policy of "guided deregulation", announced in Budget 1995, the Government is seeking the privatization of the four ailing petroleum refineries. So far, no progress seems to have been made, which amongst other things may not be unrelated to the unrealistically low prices of petroleum products in Nigeria. On another policy objective, the renegotiation of the Memoranda of Understanding concluded with the multinational oil companies, some progress seems to have been made.

GAS

The partners in the Nigerian Liquefied Natural Gas project (NLNG) - NNPC (49%), Shell (25.6%), Agip (10.4%) and Elf (15%) - have reached agreement on all major aspects of the project, have each deposited their agreed financial contributions for the construction phase in overseas escrow accounts, and have decided that the liquification plant at Bonny and other infrastructural works are to be constructed by an international consortium consisting of Technip, Snamprogetti spa, MW. Kellogg and JCG. The contracts with the consortium are scheduled to be signed before the end of 1995. Total investment at this stage is estimated at 3.6 bn \$.

Gas will be supplied from onshore concession areas in the eastern part of the Niger Delta, where about 50 % of Nigeria's proven and probable gas reserves, estimated in excess of 2.800 bscm, are located.

The construction phase is scheduled to be completed in the second half of 1999. Supply contracts of an initial duration of 22.5 years have been concluded with utilities in Italy, Spain, France, USA and Turkey for the delivery of a total of 5.79 bscm of regasified LNG per year.

The project is expected to have significant advantages from an environmental point of view, as it will reduce the amount of associated gas which are being flared in the oil producing areas.

Also the NNPC /Chevron joint venture has made progress on a project to gather associated gas currently being flared from Chevron oil fields in Escravos, Delta State. This project is expected to require an investment of 600 million US dollars and to become operational in mid 1997.

Regarding the West African Gas Project- the construction of a pipeline for gas supply from Nigeria to neighbouring Benin, Togo and Ghana - an agreement was signed on 5th September 1995. As a first step a further financial and technical feasibility study will be conducted.

COAL

As part of its policy to utilize the country's solid mineral resources potential the Federal Government has initiated measures to revitalize coal mining from the Enugu coal fields. Coal exports are supposed to take off in 1996. Official sources claim that such exports would be shipped to Israel, South Africa and the United Kingdom. These claims could, however, not be confirmed.

20-6-2011

MINISTERIE VAN FINANCIËN
DIRECTIE EXPORTKREDIETVERZEKERING EN INVESTERINGSGARANTIES

17
24
26/4

De Nederlandsche Credietverzekering
Maatschappij N.V.
Postbus 473
1000 AL AMSTERDAM

(9)

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
EKI 95-190

Den Haag
21 april 1995

Onderwerp: Kredietverzekering Nigeria / Shell_LNG-Project

EAF

-4.1.2.2.2.2.

Van uw maatschappij ontving ik een kopie van uw aan De Nederlandsche Bank N.V. gerichte telefax d.d. 6 maart 1995 inzake de herverzekering door de Staat van de betalingsrisico's op een Nigeriaanse Debiteur, die zouden worden gelopen door Nederlandse deelnemers aan het Shell/LNG-Project te Nigeria. Van IFC kwam het verzoek om aan te geven of er dekkingsmogelijkheden voor onderhavig project bestonden.

Overeenkomstig het desbetreffende advies d.d. 17 maart 1995 van De Nederlandsche Bank N.V. deel ik u mede, in overeenstemming met Economische Zaken, dat de aan deze transactie verbonden betalingsrisico's niet voor dekking in aanmerking komen.

DE MINISTER VAN FINANCIËN,
namens deze,
DE DIRECTEUR EXPORTKREDIETVERZEKERING
EN INVESTERINGSGARANTIES

Handwritten signature

To:
Cc:
Bcc:
From:
Subject: ~~Uitslag~~ ~~Shell doorgegeven~~
Date: Tuesday, April 18, 1995 11:18:52 CET
Attach:
Certify: Y
Forwarded by:

(10)

Zojuist heb ik aan ; het verlossende antwoord
van doorgegeven op de fax van ; over het verzoek van EZ
om Shell aan te horen over het LNG-project in Nigeria.
aanvaardt de argumenten van met de kanttekening dat her-
verzekering van investeringen (i.t.t. kredieten) een aparte vraag
zou zijn die door Shell altijd nog elders gesteld zou kunnen worden.
[Heb hem in dit verband erop gewezen, dat Shell ook deelneemt in het
aandelenkapitaal voor dit project],
maar dat de vraag van IFC () om een
gesprek de verzekering van eventueel pakket commerciële kredieten
betreft, dat volgens het idee van IFC door de aandeelhouders naar rato
van hun deelname voor hun rekening genomen zou worden.]
Discussie nu gesloten.

4.1.2.2.2.2.

Nigeria.

20-6-20
To:
Cc:
Bcc:
From:
Subject: Exportkredietverzekering Shell - Nigeria
Date: Thursday, April 13, 1995 16:11:33 CET
Attach:
Certify: Y
Forwarded by:

11

_____ heeft namens EBF overlegd met _____ (EKI) over het verzoek van IFC om een gesprek over mogelijke kredietverzekering voor deelname van Shell aan het nlg-project in Nigeria.

_____ heeft duidelijk aangegeven, hier niets voor te voelen.

Daar de onbetwist abominabele betalingsmoraal van Nigeria kredietverzekering voor dit project vrijwel zeker uitgesloten is en in de context van het feit dat _____

_____ adviseer ik je om af te zien van verder bepleiten van een gesprek over het Nigeria-project. Akkoord?

MINISTERIE VAN FINANCIEN

DIRECTIE EXPORTKREDIETVERZEKERING EN INVESTERINGSGARANTIES

12.

FAXBERICHT

DEN HAAG: 12 april 1995

AFKOMSTIG VAN: f

TELEFOON: -----

FAX:

BESTEMD VOOR:

FAX:

AANTAL BLADEN (inclusief dit blad): 1

OPMERKINGEN:

Afgelopen vrijdag heb ik jou gebeld i.v.m. een aantal zaken die dringend aandacht behoeven. Echter jij was in een overleg. Toen heb ik het nadrukkelijke verzoek achtergelaten, mij terug te bellen. Dit is tot op heden nog niet gebeurd. Daarom richt ik mij op deze wijze tot jou. Via [redacted] heb ik van [redacted] begrepen, dat EZ graag zou zien dat Shell wordt uitgenodigd voor een gesprek inzake een door NCM in dekking te nemen LNG-project in Nigeria. Hiertoe zie ik, noch de DNB, noch NCM, aanleiding. De Staat is gesloten op Nigeria (we hebben nog f 800 mln van ze tegoe!), er is een [redacted] verslag d.d. 12 maart 1995 van de ambassadeur te Lagos met betrekking tot dit project (copie in jullie bezit), [redacted] hebben volgens NCM ook reeds aangegeven "problemen te hebben met het landrisico Nigeria" en er is m.i. geen sprake van Nederlandse exportbelangen; Shell verstrekt alleen kapitaal in de vorm van EV en geen enkel Nederlands bedrijf is betrokken bij de daadwerkelijke uitvoering van het project. Voor de goede orde wijs ik er even op, dat het verzoek tot indicatie van eventuele dekking afkomstig is van IFC en niet van Shell. Gezien het bovenstaande zie ik dan ook geen aanleiding om onterechte verwachtingen bij Shell te scheppen.

Vriendelijke groet,

To: (13.)
 Cc:
 Bcc:
 From:
 Subject: Shell/dekking voor deelname aan NLG-project
 Date: Friday, March 31, 1995 17:35:09 CET
 Attach:
 Certify: N
 Forwarded by:

② waarom niet toch met Shell prale

Forwarded to:
 cc:
 Forwarded date: Monday, April 3, 1995 10:42:15 CET
 Comments by:
 Comments:

③ an welke beslag
 jaat het?

Daarna verder!

kun je dit printen en aan mij geven? dank

----- [Original Message] -----

De hoofdlijnen:

- Shell onderzoekt de mogelijkheid van NCM-dekking voor een lening t.b.v. hun deelname aan het Nigeriaanse LNG-project.
- Potentiele concurrenten:
 - wellicht niet: geen dekking door
 - minder terughoudend dan voorheen t.a.v deelname
 - (was heeft in de Club van Parijs als enige land enige tijd Nigeria de hand boven het hoofd gehouden ondanks een evidente abobinabele betalingsmoraal van de Nigeriaanse overheid)
 - overweegt momenteel dekking en is evenals daarover minder weigerachtig dan voorheen
 - - biedt om politieke redenen dekking

- De zoeken ondertussen voort naar de mogelijkheid van een kredietpakket zonder dekking door kredietverzekeraars. Gebleken is inmiddels dat dat (uiteraard) een stuk duurder is.
- Shell heeft ondanks hun eigen betalingsproblemen met de Nigeriaanse overheid toch nog duidelijk belangen in Nigeria. (vide de aangeduide vijf gele regels in de roze code).
- Advies: gelet op het evident ontbreken van een betalingsmoraal aan Nigeriaanse zijde zou het aanvaarden van nieuwe risico's behalve een 'moral hazard' probleem tevens impliceren dat de Nederlandse staat hier met de ogen open de schade inloopt. Derhalve zou NCM/Staat niet moeten ingaan op een gesprek met Shell, daar dit verkeerde verwachtingen zou wekken. B.v.d. voor je mede-overweging

Autobank
 olievrij + skating
 Consortium
 Contractors.
 Inkoop in
 diverse landen
 kredietverz

3 april →

- 1992: overleg vastgelopen
↳ Shell heeft aandelen kap. vergroot
niet g. Director u. nape

- Shell Wapen-ling

- Hoe groot is het bedrag.

\$ totaal

↳ ... naar nu aandelen partners.
rest exportcredit / directie loan
er is een escrow account geopend waarin aandelen
kapitaal te starten

hnp ... oligopolis
[nieuwe fabriek met een oep. voldaan]

- ... baas.
project manager.

best 10/4/95

projectleider / LNG (Financing.)

20-6-2011

De Nederlandsche Bank

Afdeling Export- en importgaranties

14.

Westeinde 1
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
Telefoon
Tele
Telefax

1) - 12
2)
3)

Datum

- 17 maart 1995
Uw kenmerk

Ons kenmerk

- B501739A.JBZ
Doorkiesnummer

Bijlage(n)

- De Minister van Financiën
Generale Thesaurie
Directie Exportkredietverzekering
en Investeringsgaranties
Postbus 20201
2500 EE 's-GRAVENHAGE

Onderwerp

- Projectfinanciering Shell/LNG-Project Nigeria

- Mijnheer de Minister,

den zaak wordt
besproken in het
periodiek overleg op.
24/3.

Wij verwijzen naar de telefax van NCM dd 16 maart 1995 inzake boven-
genoemd onderwerp. Een kopie van deze telefax is reeds in uw bezit.

Mede op basis van de zienswijze van de ambassadeur te Nigeria ter zake,
zijn wij van mening dat een gedachtenwisseling over dit project thans
niet zinvol is. Tijdens de laatste Club van Parijs-vergadering werd
gemeld dat de achterstanden van Nigeria aan de officiële crediteuren
zijn gestegen tot meer dan US\$ 6 miljard. Acceptatie van risico's op een
land met zo'n bedenkelijke betalingsmoraliteit is onzes inziens uit den
boze.

21/3

Spoedshalve zenden wij u deze brief per telefax.

Hoogachtend,
DE NEDERLANDSCHE BANK N°

Afdelingsdirecteur Export- en importgaranties

Naar begrepen komt
deze zaak aan de
orde in het periodiek
overleg. aan de
orde! E2 is
nog niet rechtstreeks
benaderd door Shell

De correspondentie
van de ambassade
(23 nov, 1 feb 95)
duide wel op een
groot dilemma voor
Shell. Gaarne
verneemen wij derhalve
het verzoek v NCM
als we ergens over
moeten beslissen.

cc EZ

DIT
13

20-6-2011

MINISTERIE VAN FINANCIEN

DIRECTIE EXPORTKREDIETVERZEKERING EN INVESTERINGSGARANTIES

Telefaxnummer: (18 03

Secrètaresse : (71 06

15.

TELEFAX COVER SHEET

Nr. 95/402 V

26/3 -

DATUM : 21/3 /95
 TIJD : 16.15
 PAGINA'S : 3
 (incl. cover sheet)

AAN :

VAN (naam) :

ONDERWERP/
 OPMERKINGEN :

HANDTEKENING :

Dit heeft betrekking
 op het verzoek van
 Shell om overleg over
 een gasproject in
 Nigeria. In de landen-
 dossiers (h. 563) zit het
 codeverkeer daarover. Als
 je tijd en zin hebt, kan
 je dit en de andere dekkende
 dossiers oppakken.
 Werk ernaar.

- Er wordt niet over gesproken in het P.O., immers
 zowel NCM, DNB als Fin zijn negatief
- Brief NCM bevat geen informatie die niet in
 DNB advies staat; DNB doet zijn werk dus goed.
- Vermelde telefonisch verslag is een verlatte
 versie van de positie van ambassadeur
 , want jullie een copie van hebben.

21/3

Ministerie van Financiën
 Korte Voorhout 7
 2511 CW 's-Gravenhage

Casuariestraat 32
 2511 VB 's-Gravenhage

Postbus 20201
 2500 EE 's-Gravenhage

Tel: ()

0

0

1995-03-16 14:56

NCM NMC

F95/371

TELEFAIBERICHT

DATUM : 16 maart 1995
 PAGINA'S : 2 (inclusief voorblad)
 AAN : Ministerie van Financiën, 's-Gravenhage
 Directie Exportkredietverzekering en
 Investeringsgaranties
 Ter attentie van

6/3 20/3
 - moet belk

15.

en

De Nederlandsche Bank N.V., Amsterdam
 Afdeling Export- en Importgaranties
 Ter attentie van

VAN :

NAAM :

BETREFT : Projectfinanciering Shell/LNG-project-Nigeria

Wij refereren aan onze telefax van 6 maart j.l. waarin wij voorstelden om op korte termijn met NCM te overleggen omtrent de verdere aanpak van bovengenoemde Shell-transactie.

Bijgaand zenden wij u een kopie van het verslag van een telefoongesprek van 10 maart 1995 met H.M. Ambassadeur te Lagos/Nigeria.

Onze Ambassade is terughoudend t.a.v. het in dekking nemen van de transactie. De argumenten voor dat standpunt zijn neergelegd in het verslag. Wij zijn van mening dat het op dit moment niet erg opportuun is uitgebreid van gedachten te wisselen omtrent de transactie.

Gaat u er mede akkoord dat wij IFC laten weten dat onder de gegeven omstandigheden thans niet verwacht kan worden dat NCM zal participeren in de onderhavige risico's?

Gaarne uw instemming.

Met vriendelijke groet,

hmm
 L g-s

laatste bericht? ambassadeur? cc: situatie? map

1/4

INDIEN NIET ALLE PAGINA'S CORRECT ZIJN ONTVANGEN S.V.P DIRECT CONTACT
 OPNEMEN MET TELEFOONNUMMER 020-5532693!!

Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij NV
 Keizersgracht 271 313 Amsterdam
 Correspondentie-adres:
 Postbus 473 1000 AL Amsterdam

Tel. (020) 553 5111 Telefax (020) 553 2811 Telex 11496
 Postbank rek.nr. 117832
 ABN AMRO Bank N.V. rek.nr. 41.15.00.407
 Handelsregister Amsterdam 24380

20-6-2011

21/03 '95 16:09

MIFI EKI

→→ BEB EBF

003/003

1995-03-16 14:57

NCM NMC

P.02/02

Telefoonnotitie dd.: 10 maart 1995

Van :
gebeld met : Ambassadeur : Ambassade Lagos/Nigeria
inzake : Shell LNG-project.

16

Medegedeeld dat IFC bij NCM op bezoek is geweest om dekking te bepleiten voor het LNG-project. Het ziet er naar uit dat de dekking bieden voor dit project. In minder terughoudend dan enige maanden terug. Wat is standpunt Ambassade?

1. Nigeria is vorig jaar slechts zo'n 15 % van debt-service verplichtingen nagekomen. Dit jaar wordt dat wellicht niet beter. Er is sprake van vertragingstactiek. Acceptatie van het LNG-project zal een verder negatief effect hebben op betalingsmorale van Nigeria. Ambassade is duidelijk negatief. Dat ja zegt is slechts politieke beslissing. Frankrijk bekijkt West-Afrika steeds meer als achtertuin nu de Engelsen zich daar steeds meer terugtrekken.

2. Wat betreft risico-profiel (escrow account) is Ambassade evenmin positief. Een gelijksoortig project (off-shore) is in de problemen gekomen. De Ambassade is er van overtuigd dat Regering vroeg of laat ingrijpt in betaalstroom. ? welke?

3. Wat betreft Shell zijn er ook forse problemen. Ambassadeur spreekt van een constante haat-liefde verhouding met de Nigeriaanse Regering waarbij Nigeria het net niet zover laat komen dat Shell zich uit Nigeria terugtrekt. Daar zou enige maanden geleden bijna sprake van zijn geweest.

Met betrekking tot het huidige olie-project kijkt Shell op dit moment tegen een achterstand aan van (operationele rekening). Zojuist heeft Shell een bedrag ontvangen van - (achterstand was \$). Shell is niet gerust gezien de omvangrijke operationele kosten van a-per dag. Betaling van is gevolgd nadat grote druk door Shell-Londen en Den Haag is uitgeoefend.

4. Ambassadeur deelt mede dat de blokkade van de Amerikaanse regering ten aanzien van steun aan transacties met Nigeria zojuist is verlengd. US-Exim kan dus geen dekking bieden.

10 maart 1995

cc.

Ministerie van Financiën
De Nederlandsche Bank N.V.

TOTAL P.02/02

4.1.2.2.2.2.
Nigeria.

M E M O R A N D U M

VERTROUWELIJK

17.

Cc: Hfd BEB/EBF
CN

Van: CDP/Lagos

Datum : 12 maart 1995

Aan: Min van Financiën

Nummer: Lag 391

Directie

Exportkredietverzekering

en

Investeringsgaranties

t.a.v.

Onderwerp: Moet NCM kredieten (leningen) voor LNG-Nigeria (=Shell-participatie) gaan verzekeren?

Hierbij bevestig ik, dat ik op 10/3 telefonisch een negatief advies gaf aan NCM) m.b.t. het verzekeren van (aanzienlijke) kredieten t.b.v. LNG-Nigeria, waarin Shell participeert. Deze kredietassurantie wordt bepleit door Shell, Wereldbank (IFC, aandeelhouder in LNG-Nigeria) e.a.

Mijn argumenten:

A. Politiek:

1. Het is juist, dat gaswinning in de niet te verre toekomst kan uitgroeien tot een steunpilaar vna de Nigeriaanse economie.

Het is dan echter politiek gewenst, dat de eigendom van deze gaswinning overwegend in Nigeriaanse, en niet in westerse handen is, met daaraan verbonden het imago van 'neo-kolonialistisch, imperialistisch' dat thans aan de oliewinning kleeft.

Op dit moment is 51% van de aandelen van LNG-Nigeria reeds in niet-Nigeriaanse handen; leningen uit het westen zouden dit element nog versterken, doordat rente en aflossing van de lening -ik begreep in 10 jaar- naar de kredietgever moet worden overgemaakt.

Geen enkele Nigeriaanse particuliere investeerder is uitgenodigd in het gasproject te investeren, hoewel er vele vermogende Nigerianen zijn (die hun geld overigens ook niet elders in Nigeria beleggen, maar in de VS, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk).

2. Nigeria is sedert 1993 opnieuw afgegleden naar een militaire dictatuur, die zich boven de wet stelde en mensenrechten frequent en systematisch schendt.

m.i. een verkeerd en tegenstrijdig signaal zijn om dit regiem via kredietassurantie indirect te steunen.

3. De oliewinning levert maar zeer ten dele een bijdrage aan de ontwikkeling van Nigeria. Er is geen enkele aanwijzing dat de huidige situatie in de oliesector waarbij de aanzienlijke revenuen terecht komen bij een door en door corrupte kliek van plusmin 5000 personen (zie artikel in Thisday 12/3/1995; ik zou er vele andere artikelen aan kunnen toevoegen), welke zich niets aantrekt van de treurige armoede van de overige 100 miljoen Nigerianen, zich niet zal herhalen bij de gaswinning.

Verder is de gaswinning -evenals trouwens de oliewinning- uit een oogpunt van Nigeriaanse werkgelegenheid nauwelijks relevant; de winning is kapitaals- maar niet arbeidsintensief.

4. En de bleken onlangs niet geïnteresseerd in deelname in dit project; voorzover mij bekend, aarzelt ook het sterk.

is geïnteresseerd om politieke redenen; het zoekt een vervanging voor de mogelijk problematisch wordende gasleveranties door

is m.i. eveneens om politieke redenen geïnteresseerd: nu het zich gaandeweg minder voor Nigeria, en meer voor interesseert- blijkend o.a. uit een sterk gereduceerde Ambassade, en uit een hardere opstelling t.o.v. niet betalende Nigeriaanse bedrijven zoals

- wenst dit vacuüm op te vullen, waarbij het uit een oogpunt van economische politiek (beginnend bij tot en met in

De politieke motieven van en overheersen naar mijn oordeel de economische rationale.

B. Economisch:

1. Nigeria heeft een zeer slecht record qua buitenlandse schulden-aflossing en er is helaas geen reden om te veronderstellen dat het land zich beter zal gedragen bij het terugbetalen van gasleningen dan het nu doet m.b.t. andere leningen (aan Nederland staat nog, privaat en publiek samengesteld, zo'n 1 miljard us dollar uit).
2. Het openen van een nieuwe kredietverzekering -na een stop sinds 1981- zal door Nigeria worden opgevat als een teken, dat het niet voldoen van oude leningen Westerse landen er blijkbaar niet van weerhoudt nieuwe leningen te verzekeren. Die hoeven dan ook niet te worden nagekomen!

3. Dat Shell en IFC als aandeelhouders op nieuwe kredietassurantie aandringen, lijkt me vanuit het bedrijfsbelang gezien logisch -een deel van het bedrijfsrisico wordt overgeheveld naar de Staat der Nederlanden- maar Nederland heeft hier , een ander belang dan Shell en IFC

Shell het in de oliesector grote en aanhoudende betalingsproblemen heeft met de Nigeriaanse overheid, :

, zie ook artikel Daily Times 13/3/1995 hierna.

4. Het door LNG-Nigeria en IFC aangevoerde argument als zou door een andere wijze van betalen (nl. door gasafnemers rechtstreeks naar een door LNG-Nigeria buiten Nigeria gevestigd escrow-fund) de reguliere betaling van rente en aflossing vrijwel verzekerd zijn, is helaas ondeugdelijk, zoals eerder bleek bij een ander project. De sterkste contractsparij is de eigenaar van de commodity, en niets zou Nigeria beletten om, als er betalingsproblemen zijn, het gas af te leveren aan landen voor wie deze betalingsregeling niet geldt. Er is al een contract met Ghana.
5. Een aantal malen ben ik het afgelopen jaar geïnviteerd voor LNG-Nigeria lunches en diners, waarbij ik in contact werd gebracht met Nigeriaanse functionarissen

die er bij mij op aanronden dat Nederland tot kredietassurantie t.b.v. LNG-Nigeria zou besluiten.

Het project wordt in elke geval veel minder lucratief geacht dan de oliewinning, en of er winstgevend kan worden verkocht is niet zeker, ook gezien de hoge transportkosten. In de afname-deals -bijv. met Italië- is voor 5 jaar een koppeling aan de olieprijs bedongen; de prijsvorming daarna is marktafhankelijk, en niet geregeld.

6. De Nigeriaanse economie bevindt zich als gevolg van falend overheidsbeleid en corruptie in een diep dal (het inkomen per hoofd van de bevolking zakte in 10 jaar van

US\$ 1500,- naar US\$ 320 per jaar); er bestaat in de zakenwereld weinig hoop, dat dat op korte termijn zal veranderen. De regering geeft de olie-inkomsten goeddeels uit aan een geldverslindend leger van 60.000 man -onlangs werden nog weer 25 nieuwe generaals benoemd-, en een ander deel -naar schatting 30%- verdwijnt rechtstreeks naar het buitenland via overheids corruptie. (zie artikel in Daily Times 13/3/1995 hierna).

Mijn inschatting is daarom dat er in de komende jaren nog minder ruimte zal zijn voor schuldenaflossing dan nu reeds het geval is. Als ik het goed begrepen heb, is er op de recente sociale top in Kopenhagen wèl een opening gemaakt voor afschrijving van schulden in de armste landen van de derde Wereld, maar ik betwijfel of Nigeria daaronder zal vallen. (zie artikelen Daily times 13/3 en News. maart 1995 hierna). Als ik het wel heb, liet zich onlangs ook kritisch uit t.o.v. faciliteiten t.b.v. Nigeria.

...

M E M O R A N D U M

VERTROUWELIJK

Cc: Hfd BEB/EBF

Van: CDP/Lagos

Datum : 15 maart 1995

Aan: Min van Financiën

Nummer: Lag 408

Dir Exportkredietverzekering en Investeringsgaranties
t.a.v. :Onderwerp: Moet NCM kredieten (leningen) voor LNG-Nigeria
(=Shell-participatie) gaan verzekeren

Vervolg op mijn memo Lag 391 d.d. 12 maart 1995

Op 15/3 werd ik gebeld door , directeur
LNG-Nigeria, die mij nog het volgende doorgaf:

1. De beslissing omtrent de participatie is verschoven naar juli, i.v.m. milieuproblemen m.b.t. het Italiaanse aanlanding-gas-station. verwachtte dat de beslissing uiteindelijk positief zou zijn.
2. LNG-Nigeria aandeelhouders hebben 14/3 besloten, dat zij zullen trachten, rechtsreeks leningen af te sluiten t.b.v. dit project, nl bij geldleners die geen kredietverzekering verlangen. Hij zei niet wie dat zouden zijn. De pogingen van de Engelse Investmentbank om op de wereldmarkt geld te lenen had als resultaat gehad dat alleen tegen hoge -volgens aandeelhouders te hoge- rente kon worden geleend.
De nieuwe leningen zouden ten gevolge hebben dat aan (o.a. Nederland en gevraagde kredietverzekering over een aanzienlijke lager bedrag zou gaan dan eerder begroot. Een nieuw bedrag voor Nederland kon hij mij evenwel niet noemen. (Het 'oude' te lenen bedrag bedroeg US dollar totaal, voortkomend uit het concept:

bevestigde mij hedenmorgen
15/3, dat het nog geen beslissing heeft genomen m.b.t.
kredietassurantie t.b.v. LNG-Nigeria.

.....